

Za gospodarje

Maribor, dne 28. junija 1933.

Zakaj ne zaupate?

Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal! Brez nič ni nič. Če hočeš kaj imeti, moraš kaj dati. Kdor ti drugače govori, ta te slepi. Eden najboljših načinov samopomaganja je ta, da se pravočasno zavaruješ. Zavaruj se, pa boš imel v času potrebe kaj v roke vzeti! Preskrbi se za slučaj smrti pri »Karitas«.

Toda ti imaš polno premislekov. Ne zaupaš prav, ne zdi se ti potrebno, predrago je, slabi časi so. Kaj naj rečemo na to?

Ne zaupaš prav. Morebiti si bil pri »samopomoči« opeharjen. Ali si vsaj slišal, da so bili drugi opeharjeni, pa si misliš: vsak gre samo enkrat na led. Morebiti bo tukaj tudi kaj takega. Dašes prav lepo govore in vse mogoče obetajo. Jutri bo pa polomija, pa se bomo spet pod nosom obrisali! — Kaj rečemo na to? Prav imaš, da slepo ne zaupaš nikomur. Prepričati pa se je treba, ali je stvar trdna in zanesljiva, ali ni. »Ali je trden most?« smo včasih vprašali, in rekli so nam: »Kot skala in kost!« Na most, ki ni trden, ni varno hoditi. A mi lahko rečemo: naš most je trden kot skala in kost! Ni se bati, da bi se pod teboj podrli! Ni se bati, da bi »Karitas« propadla, ti pa da bi bil ob svoje prihranke. »Karitas« je namreč oddelek močne slovenske Vzajemne zavarovalnice. Če ta ni propadla v 33 letih svojega obstoja, ampak se je le krasno razvila, tudi njen oddelek »Karitas« ne bo propadel! Mogočna Vzajemna zavarovalnica namreč zakonito jamči za vsa izplačila.

»Karitas« tudi nič preveč ne obeta — kdor več obeta, kakor more dati, je slepar. »Karitas« pa je skoz in skoz poštena in odkrita. Če vam kdo zveze z neba obeta, naj jih da, če jih more! »Karitas« jih ne more. Kar pa obljublja, to tudi da. Z eno besedo: »Karitas« je trdna, neomahljiva, povsem zanesljiva

ustanova in nobenega dvoma ni, da bo postala splošna ljudska ustanova pri nas.

Toda predraga je! Če dam v hranilnico, mi več prinese. Tako si misliš, kaj ne? Seveda, če daš! Ali boš pa res dal? Večina tega denarja, kar se ga vloži v »Karitas«, bi najbrž nikoli ne šlo v hranilnico. To so majhne vsotice. Take vsotice se kaj rade omanejo. Nekaj dinarjev na mesec — to gre za tobak, ali za alkohol, ali za kake druge male potrebe — in nikjer jih ni! Zavarovalnica je tudi hranilnica. In sicer posebno pametno uravnana hranilnica. Ta te opominja in te sili, da moraš varčevati. In to je dobro! Navadna hranilnica se nič ne briga za to, ali prineseš ali ne; zavarovalnica pa, če si se ji enkrat zapisal, te opozori, če si sam pozabil, da moraš spet prinesiti. Koliko je v zavarovalnici denarja hranjenega, ki bi se drugače zapravil in bi ga nikjer ne bilo! Če hočeš torej gotovo varčevati, zavaruj se!

Toda iz navadne hranilnice bom dobil čez toliko in toliko let več kakor iz zavarovalnice. Seveda ti si trdno prepričan, da boš toliko in toliko let zares dočakal. A koliko se jih pri tem računu zmoti! Kaj pa če boš umrl prej kakor misliš? Kaj pa, če že prihodnje leto? Nespametno je s tem računati, da boš dolgo živel, ko jih toliko umre v najlepših letih.

Zdaj pa premisli: Če pri navadni hranilnici plačaš od svoje starosti 24 let naprej mesečno Din 15.— in po 15 letih umreš, bo izplačala hranilnica Din 3989.—, zavarovalnica pa Din 8820.—; če se ponesrečiš, pa celo Din 17.640.—. Pa ni treba niti 15 let plačevati! Če plačaš »Karitas« tudi samo enkrat Din 15.— in na to umreš, bo izplačala celih Din 8820.—; ako pa se ponesrečiš, pa Din 17.640.—. No, ali boste še rekli, da je »Karitas« draga? Treba je imeti pred očmi vse: ne samo tistih, ki dočakajo

80 let, ker jih je malo, ampak tudi tiste, ki umrejo kmalu, in teh je dokaj — pa ne morete več reči, da je »Karitas« predraga!

★

Proti šmarnici.

Kr. banska uprava dravske banovine razglasa:

Gospodarski interes banovine, ohranitev dobrega glasu naših vin in zdravje naroda zahtevajo, da se škodljiva šmarnica in druge samorodnice čim prej iztrebijo. Najuspešnejši način pobijanja šmarnice je zeleno precepljenje in krčenje; zeleno precepljenje se priporoča v mlajših, krčenje pa v starejših šmarničnih nasadih. Kr. banska uprava bode v okvirju teh možnosti podpirala zatiranje šmarnice na sledeče načine:

1. Dovoljevala bo za vsak uspešno precepljeni trs šmarnice v izrazito vinorodnih legah po 2.20 Din nagrade; zaradi omejenih sredstev se bo lahko upoštevala le manjši vinogradniki v slabih gmočnih razmerah. Pravilno opremljene prošnje za to nagrado je vložiti najpozneje do 20. septembra t. l. preko občinske uprave in sreskega načelstva. Prošnji je priložiti potrdilo občinske uprave o številu letos uspešno precepljenih trsov šmarnice (o čemer se je organ obč. uprave na licu mesta prepričal) in o tem, ali je položaj res izrazito vinoroden, kakor tudi o gmočnem stanju prosilca. Precepljevanje šmarnice v slabših legah se odločno odsvetuje in se v takem primeru ne bo odobrila nobena nagrada.

2. Dovoljevala bo za vsaka dva letos izkrčena trsa šmarnice v izrazito vinorodnih legah po en cepljen trs plemenitih sort iz banovinskih trsnic, ki so v Pekrah pri Limbušu, v Kapeli pri Slatinu-Radencih, pri Sv. Uršuli pri Dramljah, v Leskovcu pri Krškem, v Kostanjevici, v Draščih pri Metliki, na Vinarski in sadjarski šoli v Mariboru ter na Kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu. Tudi ta prispevek se bo zaradi omejenih sredstev mogel dovoljevati samo res najpotrebnejšim manjšim vinogradnikom. Prošnjam je priložiti potrdilo občinske uprave o številu letos izkrčenih trsov šmarnice, ki jih namerava vinogradnik zamenjati z žlahtno trto, dalje

o tem, ali je položaj res izrazito vinoroden, izjavo o gmočnem stanju prosilca ter potrdilo od navedenih banovinskih trsnic, da je prosilec trsje pri njih naročil. Podatke v prošnjah bodo kontrolirala sreska načelstva preko sreskih kmetijskih referentov. Prošnje je kolokovati s 5 Din. Reševale se bodo po vrstnem redu kakor bodo — pravilno opremljene — prihajale, dokler ne bodo proračunska sredstva izčrpana.

3. Le v izjemnih primerih se bodo zamogle upoštevati tudi prošnje iz nevino-rodnih položajev, kjer pa se bo dodeljevalo samo za res letos izkrčeno šmarnico ali izabelo odgovarjajoče število sadnih drevesc in sicer največ eno drevesce za 50 izkrčenih trsov šmarnice. Tudi te prošnje je opremiti s potrebnimi prilogami kakor pod 2 in priložiti potrdilo o tem, da je prosilec naročil sadna drevesca pri banovinski drevesnici.

★

Peronospora in oidij.

Letos se je radi vremenskih prilik bati obeh. Da se naši vinogradniki obvarujejo škode, ki jim preti od obeh, je treba rabiti sredstva, da se uničita ta dva sovražnika vinske trte. Proti peronospori se naši vinogradniki dosti vztrajno borijo s škropljenjem z bakreno-apneno brozgo. Včasih storijo celo več kakor je potrebno, ker škropijo po 5 do 7krat. — Manj pozornosti pa obračajo borbi zoper oidij, in zato poslednji povzroča v nekaterih krajih več in večjo škodo kakor peronospora. Kakor znano, napada oidij mlado listje, veje in starejše liste, naposled jagode ter tvori na njih sivkasto prevlak, pepelu ali moki podobno. Listje dobiva rjave pege. Grozdčiči, če so napadeni v stanju cvetenja, ovenejo, se posušijo ter odpadejo. Močnejše jagode popokajo, segnižejo ter se posušijo. Najboljše obrambno sredstvo zoper oidij je rumeno žveplo, in sicer zmleto. Ob solnični toplini se iz žvepla razvijejo strupeni plini, ki uničujejo klice bolezni. Če oidij nastopa redovito, je treba žveplati takoj, ko so se razvile mladike. Ako pa ne nastopi tako rano, je treba žveplati, ko so mladike dolge 10 do 15 cm, potem neposredno pred cvetenjem ali ob cvetenju. Tretjič pa, ko se jagode že precej

odebelijo, ča je takšno škropljenje še potrebno. Mesto žvepla se rabi tudi sulfol, ki ga je dodati 0.25—0.50% bakreno-apneni brozgi. Tako mešana brozga je učinkovito sredstvo zoper oidij in peronosporo ter se uporablja pri prvem ter drugem škropljenju. Dobro sredstvo, ki ga lahko uporabljamo tudi ob manjši toplini in pri oblačnem vremenu, je salojidin, kateri se primeša bakreno-apneni brozdi ter se uporabi pri prvem ter drugem škropljenju. V tem slučaju je treba brozgi dodati malo več apna. Nato moramo raztopiti v 100 litrih brozge ½ do 1 kg salojidina. Žveplati je ob suhem in toplen vremenu, pa ne v najhujši vročini, tudi ne jutraj ob rosi ali pa kmalu po dežju.

Vprašanja in odgovori.

L. R. v V. K. Ali za pomočnika zadoštuje, da je pri zadrugi prijavljen, pri bolniški blagajni pa ne? Za izučenje in za mojstra se mu ta čas gotovo všteje. Če kdo ni prijavljen pri bolniški blagajni, pač mojster riskira kazni in na plačila nazaj in ima še riziko, če se pomočniku kaj zgodi.

J. J. v J. Brat je umrl v Ameriki, ima tu posestvo, ali ga jaz podedujem? Če uima žene in otrok in če ni naredil oporoče, ste dedič.

A. K. v V. Sem jetičen, ali je kako društvo, ki bi mi pomagalo? Pišite g. dr. Matku v Mariboru, da predloži vašo prošnjo Protituberkulozni ligi.

Č. J. v K. Nad 30 let že gonijo z našega posestva po neki poti. Zdaj pravi sosed, da bo tožil, če ne neham. — Boste pač morali dokazati, da so vsi gonili res nad 30 let.

J. Č. v K. Ali smo brat odvešnik zastopati svojega brata v tožbi? — Sme.

B. R. v R. Ali dobim dovoljenje za Italijo? — Dobite. Na sreskem načelstvu zaprosite za potni list, prinesite seboj: potrdilo o plačanih davkih, dve svoji fotografiji, za kolke pa okrog 180 Din. Vizum za Italijo pa dobite v Ljubljani na italijanskem konzulatu.

F. P. v G. Kupil sem del posestva z vknjiženim dolgom ter istega poravnal. Ni pa še na mene prepisano bilo, pa se je hitro nekdo vknjižil nanj. Kaj naj se-

daj storim? — Dokler je kako posestvo na ime dolžnika v zemljiški knjigi, se lahko vsak vknjiži. Vi imate pa pravico od prodajalca zahtevati, da vam izposluje bremenprosti prepis posestva. Zato se mora prodajalec pogoditi z ono stranko, ki se je vknjižila, da dovoli delni odpis na teh parcelah, ki ste jih kupili. Če tega neče, morate takoj postopati tožbeno proti prodajalcu.

S. J. v G. Ali imam pravico vožnje? — Nad 30 let ste že vozili tam, vozite dalje. Ako vas toži, bo izgubil, ker neke morate vendar peljati s svojega travnika, dokler še nimamo zrakoplovov za prevoz krme.

F. M. v P. Ali ima tuji državljan pravico vložiti pri nas tožbo? Ali mora za to, ker ima tu posestvo, plačati kak poseben davek? — Sme vložiti tožbo in plačuje davke kot državljani. Mora pa imeti dovoljenje oblasti za bivanje in v tem slučaju plačuje koleke.

M. P. v P. Ali smem prodajati vino po 5 litrov, ki sem ga dobila v zameno za jabolčnik? — Ne. Samo pridelovalec ga sme tako prodajati.

K. J. v Š. Moj brat ima denar naložen v denarnem zavodu kot doto. Sedaj je polnoleten. Ali je prisiljen vzeti knjižico? — Ako knjižice ne vzame, mora tožiti dotičnega, ki mu mora doto izplačati, dotični pa bo dobival iz denarnega zavoda po možnosti. Ako pa je denar sodnija tja naložila, potem ne more zoper nikogar drugega nastopiti kot zoper denarni zavod.

M. G. v Ž. Moj sin je zavaroval dete pri nekem društvu. Kako je zdaj s tem? — Banovina je odredila, da morajo vsa ta društva izpremeniti pravila ali pa likvidirati, se raziti. Glede »Zadružnosti« vemo, da je že vse urejeno, da v redu dalje posluje. Glede tega društva, kar vprašujete, pa nam ni nič točnega znanega.

H. L. v K. Kje izvem, če in koliko ima kdo državnih vpokojencev pokojnine? — Pri finančnem ravnanstvu v Ljubljani. Svetujemo vam, da najpreje iztožite, saj mu lahko tudi kaj drugega zarubite, ker ima obrt.

L. M. v Št. J. Ali lahko zvišam užitninski prispevek v gotovcini, ker denar nima tiste veljave? — Pojdite na sodi-

šče v Celje. Vsako soboto dajajo navodila za take tožbe.

A. C. v P. Na sosedovem rastejo drevesa, ki mi s senco delajo škodo. — Nimate nikake pravice zahtevati, da vam jih odstrani. Samo nad vaš svet ne smejo raztezati veje.

V. V. v R. Rad bi dal fanta v brezplačno šolo? — To sicer ne gre, ali z malimi stroški bi pri vas šlo, ker bi se lahko vozil v mesto. — Glede poti ste upravičeni dalje voziti. — Glede lova izide v koledarju »Slov. gospodarja« za leto 1933-34 točno navodilo in besedilo. Bomo že pravočasno objavili.

M. K. v R. Prejšnji lastnik je dovolil voziti čez posestvo, ki je sedaj moje, tudi jaz sem prvotno to dovolila, ali lahko sedaj prepovem? — Lahko, če ste dovolili »do preklica«. Ako pa ste mirno to dopustili že ves čas in je skupno z prejšnjim lastnikom že 30 let, kar se je tam vozilo, je zastarano breme in ima sosed nepreklicno pravico.

F. M. v B. Kje se nahaja gozdarska šola? — V Mariboru. Po pogoje pišite na naslov: Gozdarska šola v Mariboru, Vrazova ulica.

G. J. v J. Ali bi priobčili dopis o surovem napadu fantov na starčka? — Vaš popis napada smo brali in ga nismo priobčili, ker je bilo res grdo in surovo početje fantov. Kar napišemo, to ostane in čitajo še pozni rodovi. Prav je, da ste jim kot starček odpustili, sramota ostane na njihovih glavah.

J. A. v V. Imam spor glede meje. — Čitajte koledar »Slov. gospodarja« leta 1933, kjer je vse pojasnjeno na dolgo in široko. — Ako nista oba z ženo podpisala sporazuma, ga ni.

F. J. v P. Rad bi postal jugoslovanski državljan. — Prošnjo morate vložiti potom občine.

S. H. v D. r. Imam le eno sobo za obrt. Ali moram plačati zgradarino? — Morate, ker so oproščene le nekatere kmetijske sobe.

Č. J. v S. Kot tovarniški delavec imam svojo hišo, ali moram plačati zgradarino? — Morate. Tudi doklade.

Razna obvestila.

Vinogradno kolje, kalano, žagano in okroglo, prodaja komad od 20 par na-

prej tvrdka Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica 25.

VI. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov. Zalec v Savinjski dolini, dne 20. 6. 1933. Vremenske razmere so se le v toliko izpremenile, da so postale noči toplejše, med tem ko so neprestane padavine na, dalje ovirale obdelovanje nasadov. V boljših legah so trte zrastle že do $\frac{3}{4}$ drogove visokosti in višje, v slabejših legah pa le 1—1½ m visoko. S prevčerašnjimi burnimi nalivi in z močnim ohlajenjem je navidezno končano dolgo trajajoče neugodno vreme. — Društveni odbor.

Pred novo pšenično letino. Izgledi za letošnjo pšenično letino na jugovzhodu Evrope so še vedno negotovi. Iz Rumunije prihajajo zadnje dni neugodne vesti. Rumunski kmetijski minister je izjavil, da se je na rumunski pšenici v nekaterih krajih pričela širiti rja in obstaja bojazen, da bo letošnja pšenična letina zelo slaba. — Po poročilih iz Vojvodine od 22. t. m. se je stanje posevkov zadnje tedne zboljšalo, ker se vreme postopno zboljšuje. Pšenica kaže zelo dobro, razven v nižjih in svoj čas poplavljenih legah. Seveda je za pšenico vedno še velika nevarnost, če bi vroči solnčni dnevi povzročili močno izhlapevanje vlažnih tal, kar lahko povzroči rjo. Tako je bilo n. pr. lani, ko je rja skoro preko noči uničila znaten del prideika. Če bo vreme kakor zadnje dni brez večje toplote, bo letina izborna. Žetev pšenice se bo letos pri nas zakasnila. Koruza, ki je hudo trpela zaradi preobilne vlage, se sedaj naglo popravlja.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski svinjski sejem 23. 6. 1933. Na ta svinjski sejem je bilo pripeljanih 166 svinj, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 150 do 170 Din, 7—9 tednov stari 200 do 250 Din, 3—4 mesece stari 280 do 350 Din, 5—7 mesecev stari 460 do 550 Din, 8—10 tednov stari 650 do 680 Din, 1 leto stari 750 do 800 Din, 1 kg žive teže 7.50 do 8 Din, 1 kg mrtve teže 10.50 do 11 Din. Prodanih je bilo 84 svinj.